

Wprowadzenie, skorzystaj z linków:

<https://www.youtube.com/watch?v=STvI2Hui-nk>

i wersja muzyczna: <https://www.youtube.com/watch?v=ZsKXqwTpb0M>

o Janie Kochanowskim i renesansie: <https://www.youtube.com/watch?v=OI7c1JULtSU>

Temat: Humanistyczny optymizm – Jan Kochanowski, *Serce roście patrząc na te czasy*”.

Pierwsze słowa pieśni – „Serce roście, patrząc na te czasy” (Pieśń II) Jana Kochanowskiego – stanowią **wyraz zachwytu** podmiotu lirycznego nad otaczającym go światem. To właśnie przedstawieniu piękna i doskonałości świata poświęcony jest cały utwór.

Podmiot liryczny patrzy na nadchodzącą wiosnę i z radością wita wszelkie jej przejawy:

(...) Mało przed tym gołe były lasy (...),/ Teraz drzewa liście na się wzięły (...).

Wszystko budzi się do nowego życia, cała przyroda czuje nadchodzące ciepłe dni. Na polach zaczynają kielkować zboża, kwitnące kwiaty stroją łąki, ptaki zaczynają wic gniazda. Radość odczuwana w przyrodzie działa także na człowieka – **przyroda** zachwyca go swoim pięknem i zdolnością odradzania się.

Opis wiosennej przyrody stanowi punkt wyjścia dla **rozmyślań nad ludzkim losem**. Rozważania o szczęściu są tu prowadzone w duchu **filozofii stoickiej**. Szczęście to bowiem stan umysłu, a jego podstawą jest czyste sumienie: „Ale to grunt wesela prawego,/ Kiedy człowiek sumienia całego”. Najwyższymi wartościami w życiu powinny być według poety: cnota, prawość charakteru, uczciwość, umiejętność zachowania umiaru. Ludzi gubią ich wygórowane ambicje, pragnienie sławy i bogactwa, które – wbrew pozorom – wcale jest przejawem boskiego porządku, który człowiek powinien obserwować i naśladować.

W utworze Kochanowskiego pojawia się kontrastowe zestawienie człowieka uczciwego z człowiekiem nieprawym. Ten, kto ma czyste sumienie, żyje w zgodzie ze sobą, czerpie radość z codziennych zajęć:

(...) temu wina nie trzeba przylewać/ ni grać na lutni, ani śpiewać;/ będzie wesół, byś chciał, i o wodzie,/ bo się czuje prawie na swobodzie (...).

Jego szczęście wynika z **wewnętrznej równowagi**, wesołość jest naturalna i łatwo mu ją dzielić z innymi. Przeciwnością tego rodzaju szczęścia jest sytuacja człowieka, którego „gryzie mól zakryty”, czyli wewnętrzne poczucie winy. Człowiek, który nie hołduje cnocie, jest wiecznie ponury i niezadowolony, niezależnie od okoliczności:

(...) Nie idzie mu w smak obiad obfity;/ żadna go pieśń, żadny głos nie ruszy,/ wszystko idzie na wiatr mimo uszy (...).

Cnotą szczególnie opiewaną przez stoików była **cnota umiaru** – umiejętność zachowania równowagi w każdej sytuacji, w radości i w smutku. Nie potępiali oni doczesnych przyjemności, choć przestrzegali przed zbyt zachłannym korzystaniem z życia. Zalecali wszechobecny spokój i stabilność duchową, dlatego Jan Kochanowski kończy swoją słowami:

(...) Nie gardź moim chłodnikiem chruścianym,/ a bądź ze mną, z trzeźwym i z pijanym!